

Az állami vállalatok felügyeletét ellátó román kormányzati ügynökség létrehozása

A vonatkozó törvényjavaslat parlamenti elfogadását követően **a román kormány közzétette az Állami Vállalkozások Teljesítményét Monitorozó és Értékelő Ügynökség (AMEPIP) létrehozásáról és működéséről szóló határozatát.**

A gyakorlatilag az összes állami tulajdonú vállalat ellenőrzését végző ügynökség **fő feladatai közé tartozik az állami tulajdonosi politikáról szóló törvénytervezet kidolgozása, a vállalatirányítási szabályozás és politikák végrehajtásának koordinálása, nyomon követése, valamint a felügyelt cégeknél feltárt visszaélések szankcionálása.**

Az ügynökség a kormány alárendeltségében, a miniszterelnök Kormányfőtitkárságon keresztül gyakorolt irányításával működik, **államtitkári rangú elnök és a két helyettes államtitkári rangú alelnök** vezetésével, **négy évre szóló, egy alkalommal megújítható hivatali idővel.** Az intézmény tevékenységét két évente, független külső szakértő bevonásával ellenőrzik.

A vezetést és annak közvetlen munkatársait nem számítva **88 alkalmazottal** felálló ügynökség működési költségeinek **finanszírozása az állami költségvetésből és saját bevételekből** történik. **A saját bevételek a kiszabott bírságok 30%-ából, valamint az állami vállalatok előző évi teljes bevétele legfeljebb 0,1%-ának megfelelő, ún. felügyeleti díjből** származnak. A szaksajtó számításai szerint csak az állami tulajdonú cégek tavalyi árbevételét alapul véve az ügynökség 100 millió lej (~20 millió euró) körüli összegből gazdálkodhat. Az alkalmazottak fizetése 50 %-kal magasabb lesz a kormányzati apparátusban dolgozó köztisztviselők számára meghatározott illetményjogosultság maximális szintjénél.

Az ügynökség feladatkörében többek között az alábbi szolgáltatásokat nyújtja az állami vállalatok számára:

- Részvétel az állami vállalatok igazgatótanácsainak vagy felügyelőbizottságainak kiválasztási eljárásaiban;
- Az állami vállalatok által elért teljesítménymutatók nyomon követése és értékelése;
- Tanácsadás a vállalatirányítással kapcsolatban;
- Elemzések és jelentések készítése a különböző állami vállalatokról, vagy azok működési területéről;
- Az állami vállalatok portfólióját bemutató időszakos kiadványok;
- Szakmai képzések szervezése az állami vállalatok vagy a felügyeleti hatóságok alkalmazottai számára.

Az állami vállalatok felügyeletét ellátó román kormányzati ügynökség létrehozása

Saját:

Nagy kérdés, hogy az OECD által és az uniós helyreállítási tervben támasztott követelményeknek való megfelelés indokával létrehozott **új kormányzati intézmény mennyire tudja érdemben biztosítani a politikai befolyástól mentes, felelős vállalatirányítási rendszer meghonosítását** az állami tulajdonú vállalatoknál. A vonatkozó hatályos jogszabályoknak már számos korábbi kormány próbált érvényt szerezni, eddig igen szerény eredményekkel. Az állami cégek vezetőinek kinevezése, illetve hivatalban maradása továbbra is kitett maradt a politikai-kormányzati erőviszonyok alakulásának és a változtatások nem hoztak érdemi javulást a cégek teljesítményében. **A gyakori kormányváltások és vezetői szintű személycserék**, illetve a legjelentősebb fejlesztési pénzekkel rendelkező tárca vezetéséért nem ritkán késhegyig menő (párt)politikai egymásnak feszülés (lásd pl. a közelmúltban lezajlott kormányfőváltáshoz kapcsolódóan a fejlesztési tárca megszerzéséért folytatott harc, amelynek ezúttal épp az RMDSZ lett a vesztese) értelemszerűen **nem segítik az állami cégek professzionális vezetése kiválasztási folyamatának tisztulását.**

Az állami vállalatok zöme Romániában az energetikai és a közlekedési/szállítási szektorban található, ahol egyébként meghatározó szerepet töltenek be. **Jellemzően az energetikai ágazatban tevékenykedők termelnek nyereséget** (pl. Hidroelectrica, Romgaz, Nuclearelectrica), **a többségük azonban hosszú évek óta – összességében milliárd eurós nagyságrendben – veszteségesen működik**, illetve tartozásokat halmozott fel a költségvetés felé, sőt néhányan csődhelyzetbe is kerültek. A felgyülemlett hátralékok miatt a költségvetést legnagyobb mértékben terhelő vállalatok közé tartozik pl. a Román Államvasutak (CFR), az állami vasút teherfuvarozó részlege (CFR Marfa), a Nemzeti Kőszéntársaság (CNH), a Nemzeti Urántársaság (CNU), vagy a TAROM légitársaság. Szakértők a helyzet hosszútávú megoldási lehetőségeit a privatizációban, a szerkezetátalakításban, vagy fúziók végrehajtásában látják.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Zágráb